

BÁLICSI INTEGRÁCIÓS NEVELÉSI ÉS OKTATÁSI KÖZPONT

**Általános Iskola, Szakképző Iskola,
Speciális Szakiskola, Kollégium és Korai Fejlesztő**

7635 Pécs, Bálicsi út 29.

Telefon: 06 72 310 299; fax: 06 72 310 401

E-mail: vva@vva.hu; binok@vva.hu

Pedagógiai Program

6. számú melléklet

(készségfejlesztő speciális szakiskolai képzés)

Készségfejlesztő Speciális Szakiskola:

9-10. évfolyam Szakiskolai előkészítés

Gyakorlati évfolyamok:

- Szakma 1: önálló életkezdésre felkészítés, kézműves, kertész tevékenységek.
- Szakma 2: önálló életkezdésre felkészítés, fonalmentő
- Szakma 3: önálló életkezdésre felkészítés, agyagtárgy készítő
- Szakma 4: önálló életkezdésre felkészítés, bőrmunkák

2. A szakiskolába kerülés előzményei, feltételei

A Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság javaslata alapján (8. évfolyam végén) kerülnek az értelmileg akadályozott tanulók középfokú oktatásba. A 9-10. évfolyam tanterve az értelmileg akadályozott és halmozottan sérült tanulókat oktató-nevelő általános iskola 1-8. évfolyamának készült tanterv koncepcionális és tartalmi folytatása. A 9-10. évfolyamot azért tekintjük a szakképzés előkészítésének, mert általános műveltségi és praktikus ismereteket közvetítő tartalmán túl, súlypontosan veszi figyelembe a gyakorlati évfolyamokra való felkészítést. Azok a fiatalok, akik eredményesen befejezték a 10. évfolyamot, tanulmányaikat a szakiskola gyakorlati évfolyamain folytatják. A tanterv két szakma oktatásának módszerét tartalmazza.

A szakma tanítása mellett, megváltozott arányban folytatódik a műveltségi és gyakorlati ismereteket közvetítő képzés. (Kerettantervi rendelet alapján 6 közismereti óra.) A szakiskola elvégzése után másodképzésre jelentkező tanulók felvételéről az intézmény dönt. A döntés kimenetelét befolyásolja a tanuló képessége és a szocializációban elért fejlettségi szintje. A másodképzés 2 évfolyamán még egy szakma megtanulására nyílik lehetőségük, és alkalmasságuk függvényében különböző munkahelyi gyakorlatokon vesznek részt.

3. A szakképzés célja

- a) Felkészíteni a sikeres társadalmi integrációra.
- b) A szakmák eleminek megtanítása.

4. A szakképzés feladata

a) A tanulók felkészítése majdani felnőttkori lehetőségeikre. (Értelmi fogyatékosok Napközi Otthonaiban, második munkapiacon történő elhelyezkedés, esetleg integrált munkavégzés).

b) Az értelmileg akadályozott fiatal felnőtt oktatása-nevelése:

- a legáltalánosabb élethelyzetekben történő eligazodásra, helyes cselekvésre,
- a szükséges segítség igénylésére és elfogadására,
- társas kapcsolatok kialakítására és fenntartására,
- egyszerű munkavégzésben siker elérésére,
- reális vágyak és célok kitűzésére.

Ezeket a feladatokat a következő alapelvek alkalmazásával kell teljesíteni:

- A tanulási képesség sajátossága állandó, ezért a speciális nevelés során, az egyéni bánásmód és egyéni haladás elvét szükséges alkalmazni.
- Elsősorban praktikus ismereteket kell oktatni.
- A kommunikációs és szociális képességeket folyamatosan kell fejleszteni.

5. Elvárt teljesítmény

A szakiskolai képzés végére az általánosan elvárt teljesítmények a következők:

- A tanulók képességeikhez mérten sajátítsák el a tanult szakmákat, a kiemelkedően jó képességűek tegyenek szakmai vizsgát.
- Legyenek képesek egyéni szükségleteikhez mért differenciált támogatással viszonylag önálló életet élni, (napközbeni foglalkoztatással, illetve védőmunkahelyi, vagy részmunkaidőben integrált munkában)
- Legyenek képesek egyszerű, betanítást igénylő munkákat ellátni. Jussanak el az önkiszolgálás minél magasabb fokára, lakhatási lehetőségeknek függvényében lakóközösségükbe, lakókörnyezetükbe történő integrálódásra.
- Legyen igényük és képességük kapcsolatok létesítésére és fenntartására, a kulturális javak fogyasztására, egészséges életmódra, környezetük megóvására.

6. Értékelés

Az értékelés célja a tanulók fejlesztése. Ennek érdekében az értékelés alapjának tekintjük a tanuló önmagához képest történő fejlődésének a mértékét.

6.1. Az értékelés tárgya

A tantárgyi ismeretek elsajátításának mértéke, az ismeretek alkalmazásának foka, és a munkához, feladatvégzéshez való hozzáállás.

6.2. Értékelés formái

A pozitív személyiségfejlődés érdekében a szakképzésben szerepet kapnak a motiváló hatású értékelési formák: szóbeli (dicséret, figyelmeztetés, kedves programon való részvétellel történő jutalmazás stb.) és írásbeli értékelés továbbá az érdemjeggyel történő értékelés.

- Félévente szöveges írásbeli értékelés, tájékoztatásul a szülőknek.
- Év végén osztályzattal. (Bizonyítvány.)
- Évente a tanulók fejlődésének mérése
- A havonkénti vagy hetenkénti érdemjeggyel történő értékelés lehetősége a csoportban tanítóknak szabad választása.
- A szakiskolát elvégző tanulóinak az intézmény tanúsítványt ad arról, hogy milyen szakmát tanultak. Ez a tanúsítvány szakmai vizsga letételét nem tartalmazza.
- A legjobb képességű tanulók egyéni felkészítés után szakmai vizsgát tehetnek az arra kijelölt helyen.

7. A tantárgyi rendszer kialakítása, a törvényeknek és a szakképzés céljának történő megfelelés

A Nemzeti Alaptantervben megfogalmazott műveltségi anyagot közvetlenül nem lehetséges átvenni a készségfejlesztő speciális szakiskola tantervébe, de a „kiemelt fejlesztési feladatokkal” és a megnevezett kulcskompetenciákkal és képességekkel, valamint az ajánlott műveltségi területek százalékos arányaival helyi tantervünk korrelál, természetesen tartalmi változtatásokkal és főleg egyszerűsítésekkel.

A tantárgyi rendszer és óraterv kialakításánál a közoktatási törvényben előírt feltételeket, az intézmény típusára vonatkozó szabályokat és irányelveket követtük, tekintettel voltunk a NAT ajánlására, a műveltségi területek százalékos

arányaira.

A 9-10. évfolyamon a kötelező óraszám tartalmazza a kötött és a szabadon tervezhető órákat, ezek belső tartalma kerül a műveltségi területek alá. Mikor a területek százalékos arányaira tett ajánlás összehasonlításra kerül a helyi tantervben lévő százalékos arányokkal, fontos megállapítani: ezen a két évfolyamon a műveltségi területek a helyi tantervben tartalmi átalakítást, és főleg tartalmi egyszerűsítést jelentenek. A Szakmai előkészítő ismeretek, Szociális munkatevékenységek és az Életvitel és gondozási ismeretek elnevezésű tantárgyakban szakmai előkészítés, szakmai alapozó oktatás történik. Tulajdonképpen itt kezdődik el az értelmileg akadályozott tanuló középfokú képzése, noha ezen a két évfolyamon tanított ismeretek és gyakorlatok teljes kontinuitást jelentenek az általános iskolai tantervvel. A 9. és 10. évfolyam rehabilitációs órákat és egyéni fejlesztést kap a törvényben előírt százalékos arányban, a tanulók egyéni szükségleteinek megfelelő tartalommal. (Logopédia, gyógytestnevelés, úszás, egyéni korrekciók.) A kötelező délutáni foglalkozások után, szakköri foglalkozások keretében, vagy a délután folytatásaként sport, zenei, művészeti, számítógépes és egyéb foglalkozásokra nyílik lehetőség.

A készségfejlesztő speciális szakiskolában a gyakorlati évfolyamokon jelenik meg karakteresen az eltérés a NAT műveltségi területeinek százalékos aránya, belső tartalma és a helyi tanterv között. A rehabilitációs órák adják a Művészetek elnevezésű műveltségi területet, ezt indokolja a tanulók szükséglete, képessége és az intézmény lehetősége. (Műhelyek, kemencék kerámiához, tűzzománchoz, mozgásterem stb.) Az elméleti órák is praktikus ismereteket közvetítenek, szükség szerint cselekvésbe ágyazottan. A gyakorlati tantárgyak pedig a tanított szakmákat és a számítástechnika oktatását jelentik. A pályaorientációs feladat végső teljesítése: a tehetséges tanulók különböző külső munkahelyeket kipróbálva dolgozni járnak a rehabilitációs munkavégzés tantárgy keretében.

A 9-10. évfolyam Szakiskolai Előkészítő óraterve			<i>A NAT ajánlása a műveltségi területek százalékos arányaira és az évfolyamok százalékos arányai</i>			
Tantárgy / Évfolyam	9.	10.	Műveltségi terület / Tantárgy	NAT	9.	10.

Anyanyelv	4	4	<i>Magyar nyelv és irodalom</i>	10-15		
Számolás-mérés	3	3	Anyanyelv		14,5	14,5
Társadalmi ismeretek és gyakorlatok	2	2	<i>Matematika</i>	10-15		
Szakmai előkészítő ismeretek	3	3	Számolás-mérés		10,9	10,9
Szociális munkatevékenység	2	2	<i>Ember és társadalom</i>	10-15		
Életvitel és gondozási ismeretek	4,5	4,5	Társadalmi ismeretek és gyakorlatok		7,3	7,3
Környezet- és egészségvédelem	2	2	Szakmai előkészítő ismeretek		10,9	10,9
Ábrázolás-alakítás	2	2	Szociális munkatevékenység		7,3	7,3
Ének-zene	1	1	<i>Ember a természetben</i> <i>Földünk – környezetünk</i>	15-20 4-8*		
Testnevelés	2	2				
Kötött óraszám	25,5	25,5	Környezet- és egészségvédelem		7,3	7,3
Szabadon tervezhető			<i>Életvitel és gyakorlati ismeretek</i>	5-10		
Vallás és erkölcsstan	1	1	Életvitel és gondozási ismeretek		16,4	16,4
Információs eszközök használata	1	1	<i>Művészet</i>	9-15		
Kötelező óraszám	27,5	27,5	Ének-zene		3,6	3,6

<i>Rehabilitációs órák (15%)</i>			Ábrázolás-alakítás		7,3	7,3
----------------------------------	--	--	--------------------	--	-----	-----

	4,12 5	4,12 5	Tánc- és drámajáték		3,6	3,6
Csoport összóraszám	31,6	31,6	<i>Informatika</i>	6- 10		
<i>Egyéni fejlesztés (45%)</i>			Információs eszközök		3,6	3,6
	12,3 7	12,3 7	<i>Testnevelés és sport</i>	9- 15		
Össztanóraszám	44	44	Testnevelés		7,9**	7,9* *
Napközi	15	15	<p>*A terület tartalma intézményspec. részben az életvitel és szakmai előkészítésben. ** + szakkör, úszás, hidrotp., gyógyt. tanulóként</p>			
Teljes összóraszám	59	59				

Szakképzés 1. 2. évfolyam, másodképzés 1. 2. évfolyam			A NAT ajánlása a műveltségi területek százalékos arányaira és az évfolyamok százalékos arányai			
Tantárgy / Évfolyam	Szk . 1.	Szk. 2.	Műveltségi terület / Tantárgy	NAT	Sz. k. 1.	Szk . 2.
Anyanyelv	1	1	Magyar nyelv és irodalom	10		
Számolás-mérés	1	1	Anyanyelv		3,2	3, 2
Társadalmi ismeretek és gyakorlatok	1	1	Matematika	10		
Életvitel és gondozási ismeretek	1	1	Számolás-mérés		3,2	3, 2
Testnevelés és sport	2	2	Ember és társadalom	9		
Háztartástan – életvitel elmélet	2	2	Társadalmi ismeretek és gyakorlatok		3,2	3, 2
Háztartástan – életvitel gyakorlat	8	8	Munkavállalói ism. és gyakorlatok*			
Szónyegszöveg elmélet	2	2	Habilitációs célú munkavégzés*			
Szónyegszöveg gyakorlat	8	8	Ember a természetben	10		
Habilitációs célú munkavégzés			Életvitel és gondozási ismeretek		3,2	3, 2
Információs eszközök használata	1, 5	1,5	Háztartástan – életvitel elmélet **		6,3	6, 3

Kötelező óraszám	27,5	27,5	Háztartástan – életvitel gyakorlat **	25,4	25,4
<i>Rehabilitációs órák (15%)</i>			Szönyegszövések elmélet **	6,3	6,3
Ábrázolás	2	2	Szönyegszövések gyakorlat **	25,4	25,4
Ének-zene	1	1	Mézeskalács-készítés **		
Tánc- és drámajáték	1	1	<i>Informatika</i>	5	
Csoport összórászám	31,5	31,5	Informatikai eszközök használata **	4,8	4,8
<i>Egyéni fejlesztés (5%) logopédia</i>	1,5	1,5	<i>Testnevelés és sport</i>	8	
Össztanórászám	33	33	Testnevelés ***	6,3	6,3
Teljes összórászám	48	48	* Munkahelyi ** Gyakorlati gyógytestnevelés, sportszakkör egyéni szükségleteknek megfelelően		

8. A tantárgyi rendszer és az egészségfejlesztés, fogyasztóvédelem, környezetvédelem kapcsolata

Az egészségfejlesztéshez tartozó feladatok, mint a betegségmegelőzés, gyógykezelés, egészséget károsító hatások, káros szenvedélyek kivédése, lelki problémák megelőzése, baleset megelőzés tanítása kötelező tananyag a 9-10. évfolyamon a következő tantárgyak témaköreiként: Környezet- és egészségvédelem, Társadalmi ismeretek és gyakorlatok. A gyakorlati évfolyamokon a Társadalmi ismeretek és gyakorlatok, Életvitel és gondozási ismeretek és a Háztartási ismeretek, az Életvitel és gondozási ismeretek, Rehabilitációs célú munkavégzés. Valamennyi évfolyamon, minden tanórán kívüli iskolai tevékenység során oktatási-nevelési feladat a helyes életmód és szokások kialakítása, a mozgás igénylése és szeretete.

A fogyasztóvédelemmel kapcsolatos feladatok a Szakmai előkészítő ismeretek tantárgyban és az egészségfejlesztésnél leírt tantárgyak témaköreiben (elsősorban ezeknek a gyakorlati részében: vásárlás, tankönyha, üzletek felkeresése stb.) jelenik meg.

A környezetre vonatkozó ismeretek és a környezetvédelem a Környezet- és egészségvédelem és a Társadalmi ismeretek és gyakorlatok tantárgyakban kerülnek oktatásra, a gyakorlatban pedig a szűkebb intézményi környezet megővésére, szépítésére történő következetes nevelésében és elvárásokban.

9. Tankönyvek és taneszközök kiválasztásának szempontjai

Az évenként megjelenő tankönyvkinálatból a választás szempontjai:

- A speciális igényű tanulók számára olyan tankönyveket, feladatlapokat, füzeteket és egyéb szemléltető eszközt szükséges választani, melyek a figyelem és érzékelés zavarait részben kompenzálják.
- Kivitelezésük szépsége, minősége hatékony eszköze a motivációnak.
- Tartalmuk, megfogalmazásuk illeszkedjen a tanulók értelmi és érzelmi sajátosságához.
- A pedagógus kreativitását, szakmai tudását magukba foglaló saját készítésű szemléltető eszközök, feladatlapok nélkülözhetetlenek a képzés sikeréhez.

10. A képzési feladatok kivitelezésének feltételei

A közoktatási törvényben előírt és a tanuló speciális igényeiknek is megfelelő erőforrásokkal kell rendelkezni a szakképzést megvalósító intézménynek.

11. Útmutató a tanterv felhasználóinak az értelmileg akadályozott tanuló speciális intézményben történő képzése esetén

- A jelen tanterv a KT 1993. évi LXXIX. törvényben és az 1993. évi LXXVI. szakképzésről írt törvényben a közismereti tárgyak vonatkozásában előírt kötelező órakeret előírásainak megfelel, és követi a 23/1997 MKM rendelet fogyatékos tanulók iskolai oktatásának tantervi irányelveit a tantárgyak vonatkozásában. A tanterv időbeli tagolása, időkerete, szakértői vélemény alapján

„példásan megoldott”.

- A tantárgyaknál táblázatba foglalva szerepel a tananyag, a tanulói tevékenység, az elvárt és javasolt fogalmak és az elvárt teljesítmény. Az elvárt és javasolt fogalmak tipográfiai megkülönböztetésének jelentése a következő: a normál formátum azt jelenti, hogy az adott fogalom érthető a gyenge, vagy átlagos képességű tanulók számára, tehát számon kérhető (elvárható), a dőltbetűs forma a jobb képességű tanulók számára javasolt. Ahol nincs tipográfiai különbségtétel, ott valamennyi fogalom elvárt, még akkor is, ha alsó határeset tanuló nem képes felfogni, vagy csak passzív szókincsében szerepel. Az elvárt teljesítményeknél, ahol szerepelnek a következő kiegészítések: önállóan, irányítással, segítséggel, ott a fokozatos elsajátítás, vagy a tanulói képességek differenciáltsága hangsúlyos.

12. Útmutató a tanterv felhasználóinak értelmileg akadályozott tanuló integráltan történő képzéséhez

Készségfejlesztő speciális szakiskolánál lényegesen több speciális szakiskola működik az országban. Ezekben megfelelő feltételek biztosítása esetén a jó gyakorlati képességgel rendelkező értelmileg akadályozott tanuló integrált oktatása-nevelése megvalósítható, különös tekintettel az 1998. évi XXVI. törvény 13. §-ára.

- Alapfeltétel, a fogadó közeg (speciális szakiskola tanulói és gyakorlati oktatói) elfogadó, megértő, segítő hozzáállásának kialakítása illetve a nevelés eszközeivel történő biztosítása.
- Fontos a fogadó speciális szakiskola tantervén és tanmenetein alapuló, és ahhoz illeszkedő redukált elméleti ismereteket tartalmazó tanmenet készítése, amelyhez orientációként használható az alábbi tanterv több eleme.
 1. Az Anyanyelv, Számolás-mérés, Társadalmi ismeretek és gyakorlatok, Életvitel és gondozási ismeretek, Testnevelés, Információs eszközök használata elnevezésű tantárgyak tananyagának átvétele és integrálása az intézmény tantervében szereplő tantárgyakba.
 2. A jelen tantervben a célok és az elvárt teljesítmények az értelmileg akadályozott tanulók képességeihez igazodnak, vagyis reális célok és elvárások, ezért átvehetők.
 3. Az integrált képzésben résztvevő tanuló értékelésénél a tantárgyban elért eredmény megállapításakor egyaránt

figyelembe kell venni a tantárgy elsajátításának mértékét és a tanuló önmagához képest elért eredményességét. A fejlődés mérésére átvehető a P.A.C. II. mérőeszköz.

- Személyi feltételként szükséges a megfelelő diplomával (szakkal) rendelkező fejlesztő pedagógus alkalmazása, aki egyéni foglalkozás (fejlesztés illetve korrekció) keretében, a szükséges módszerek ismeretével, a rendelkezésre álló többlet idővel biztosítani tudja a képzés sikerét.

